

Zarządzanie procesami

dr Renata Gabryelczyk

Budowanie przewag konkurencyjnych organizacji

Zmiany organizacyjne jako nowy paradygmat organizacji

Rodzaje zmian

- zmiany ewolucyjne (stopniowe, łagodne dostosowywanie organizacji do zmieniającego się otoczenia)
- zmiany rewolucyjne (radykalne zmiany w strukturze kapitałowej, zakresie działania, organizacji wewnętrznej firmy)
  - restrukturyzacja
  - reorganizacja
  - reengineering

Wprowadzanie zmian w organizacji – budowanie przewagi konkurencyjnej

- wprowadzanie organizacyjnych standardów zarządzania np. norm ISO serii 9000:2000, ciągłe doskonalenie organizacji pod kątem wymagań TQM – Total Quality Management
- stosowanie nowych koncepcji i technik zarządzania
- projektowanie i wdrażanie systemów informacyjnych wspomagających zarządzanie

Zmiany w pojęciu „jakości” w zarządzaniu

Konieczność zmian organizacyjnych wynika ze zmieniającego się postrzegania pojęcia „jakości” w zarządzaniu.

- „przewidywany stopień jednorodności i niezawodności przy możliwie niskich kosztach i dopasowaniu do wymagań rynku” /W.E. Deming 1982/
- „zgodność z wymaganiami” /Ph. Crosby 1986/
- „stopień, w jakim określony wyrób zaspokaja potrzeby określonego nabywcy” /J.M. Juran 1988/
- „ogół charakterystyk wyrobu lub usługi w sferach marketingu, projektowania, produkowania i obsługi, dzięki którym użytkowane wyroby i usługi spełniają oczekiwania klienta” /A.V. Feigenbaum 1998/
- „zaspokojenie aktualnych i przyszłych potrzeb klienta” /J. Oakland 2000/
- „stopień, w jakim zbiór inherentnych właściwości spełnia wymagania” /ISO 9000:2000/

Pojęcie jakości - przykład

W jaki sposób firma Royal Dutch-Shell kształtuje jakość?

Royal Dutch-Shell kształtuje jakość poprzez odpowiednie relacje wobec różnych interesariuszy organizacji i deklaruje opierać się w swoich działaniach na uczciwości, rzetelności i szacunku wobec:

- udziałowców, chroniąc ich inwestycje i dostarczając akceptowalnych zysków
- klientów, dostarczając im w stosunku do wartości cenowej odpowiedniej jakości, nowoczesnych technologicznie, bezpiecznych i ekologicznych produktów
- pracowników, respektując ich prawa, stwarzając dobre i bezpieczne warunki pracy, promując ich zdolności i zaangażowanie
- dostawców, stawiając im jasne i przejrzyste wymagania
- partnerów biznesowych, budując z nimi długotrwałe więzi oparte na efektywnej współpracy
- społeczeństwa, kierując się odpowiedzialnością, respektując prawo, troszcząc się o ochronę środowiska, ..., mając na uwadze zrównoważony rozwój krajów, w których koncern prowadzi swoją działalność

Jakość funkcjonowania łańcucha wartości – procesów

O uzyskaniu przewagi konkurencyjnej decyduje jakość funkcjonowania łańcucha wartości – jakość realizacji procesów biznesu.

- czas reakcji na zapytanie ofertowe
- profesjonalizm wykonania oferty
- elastyczność w formułowaniu oferty
- czas wykonania dostawy
- wiarygodna informacja o czasie dostawy
- kontakty międzyludzkie z pracownikami obsługującymi zamówienie
- identyfikacja klienta przy powtórnym zamówieniu
- informacja o dotychczasowej współpracy z klientem
- możliwość odwołania się do parametrów poprzedniej oferty przy ponownym zamówieniu
- otwartość na sugestie klienta

Słowo kluczowe - proces

„Proces to zbiór czynności wymagający na wejściu wkładu i dający na wyjściu rezultat mający pewną wartość dla klienta”

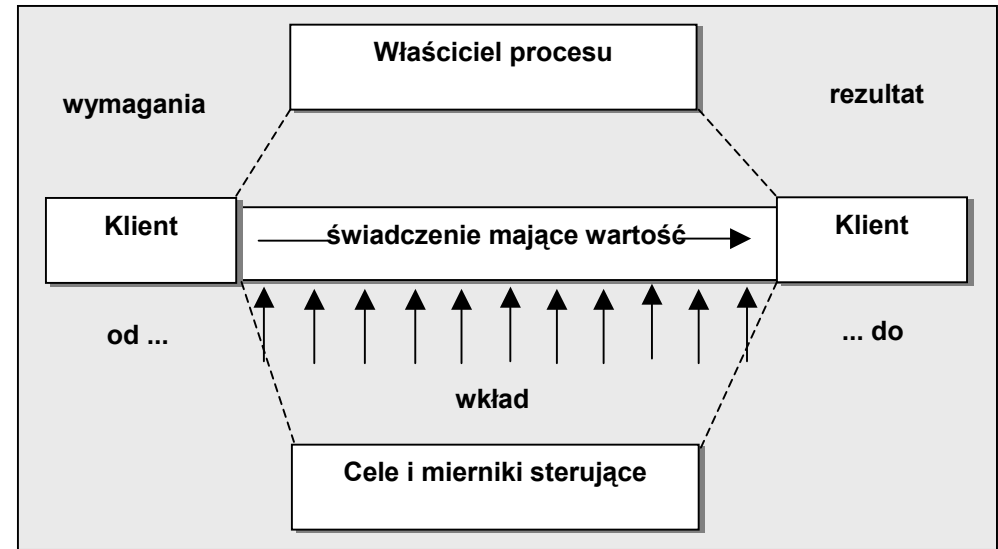
/M. Hammer, J. Champy/

- „Proces opisuje przepływ i transformację materiałów, informacji, operacji i decyzji”

/T.H. Davenport/

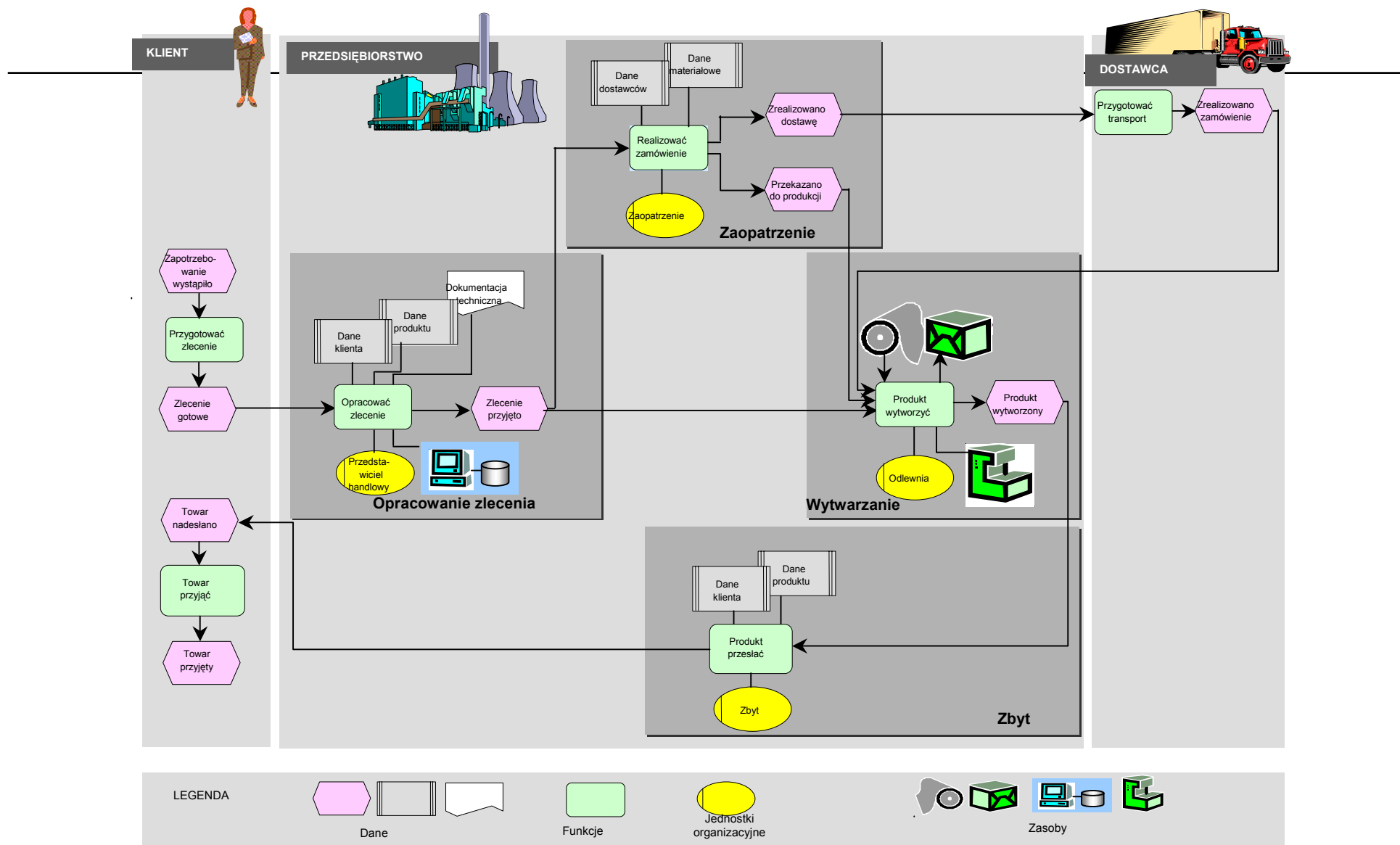
■ Proces:

- to ciąg ukierunkowanych działań (czynności),
- mających zdefiniowany początek i koniec,
- realizowanych w celu zaspokojenia określonego zapotrzebowania (produkt, usługa, informacja)
- zgłoszonego przez klienta (zewnętrznego lub wewnętrznego), który jest odbiorcą wyniku danego procesu.
- Do realizacji procesów potrzebne są zasoby, zarówno ludzkie jak i rzeczowe.
- Aby procesy przebiegały w organizacji jak najsprawniej, niezbędny jest skuteczny mechanizm zarządzania nimi.

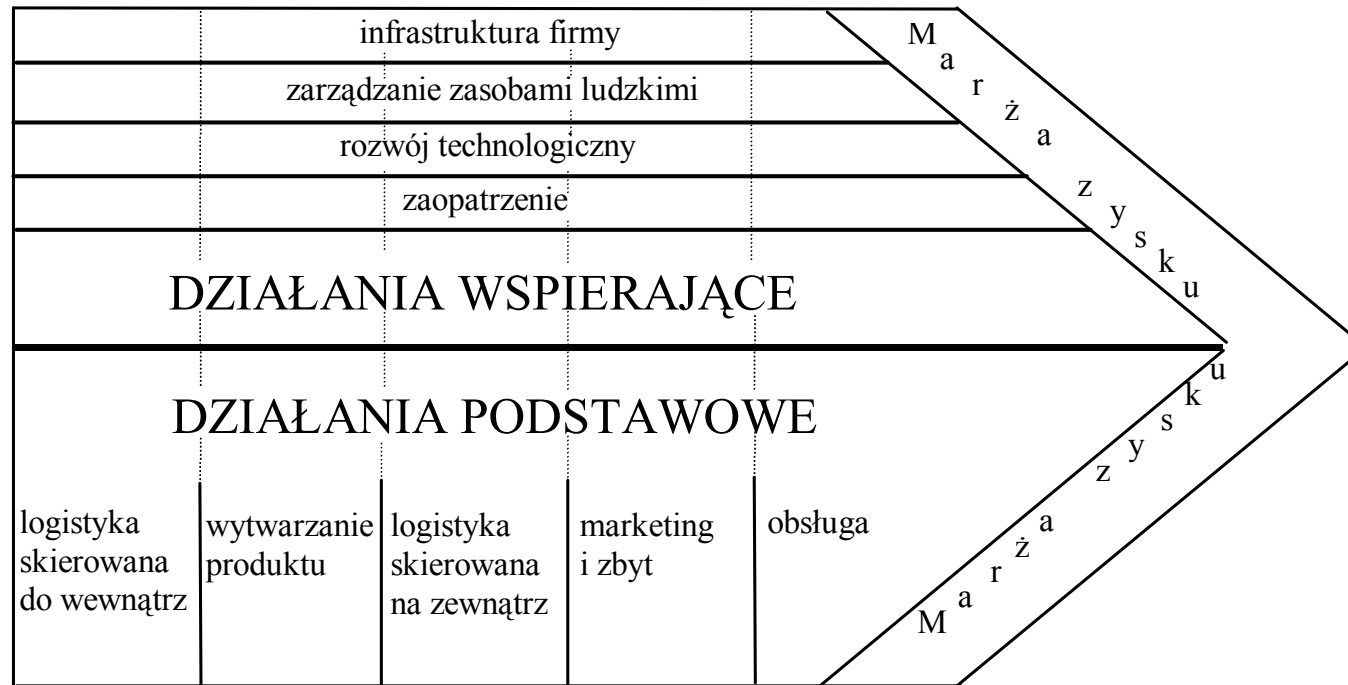
Źródło: Schmelzer, Sesselmann: Geschäftsprozessmanagement in der Praxis, 2003, s. 40.

Komponenty procesu

Klasyfikacje procesów a łańcuch wartości

1985: M. Porter zaproponował koncepcję łańcucha wartości, w której wyróżnił dwa rodzaje działań: działania podstawowe i wspierające. Analiza łańcucha wartości jest istotna dla identyfikacji procesów organizacji.

W ramach działań podstawowych i wspierających Porter wyróżnia trzy rodzaje działań odgrywających różne role z punktu widzenia zdobywania i utrzymania przewagi konkurencyjnej:

- działania bezpośrednio przyczyniające się do wzrostu wartości produktu w oczach klienta
- działania pośrednie – umożliwiające prowadzenie w sposób ciągły działań bezpośrednich
- działania związane z kontrolą jakości

Typy procesów

Podział procesów w zależności od znaczenia strategicznego wyróżnia procesy zarządzania, procesy główne oraz procesy pomocnicze.

Planowanie strategiczne i taktyczne

Procesy zarządzania (procesy strategiczne) – procesy związane z planowaniem i rozwojem organizacji

Realizacja
zamówienia
klienta

Wytwarzanie

Logistyka

Procesy główne (procesy podstawowe) – tworzą wartość, mają znaczenie strategiczne, zwykle przebiegają przez wiele działów organizacji

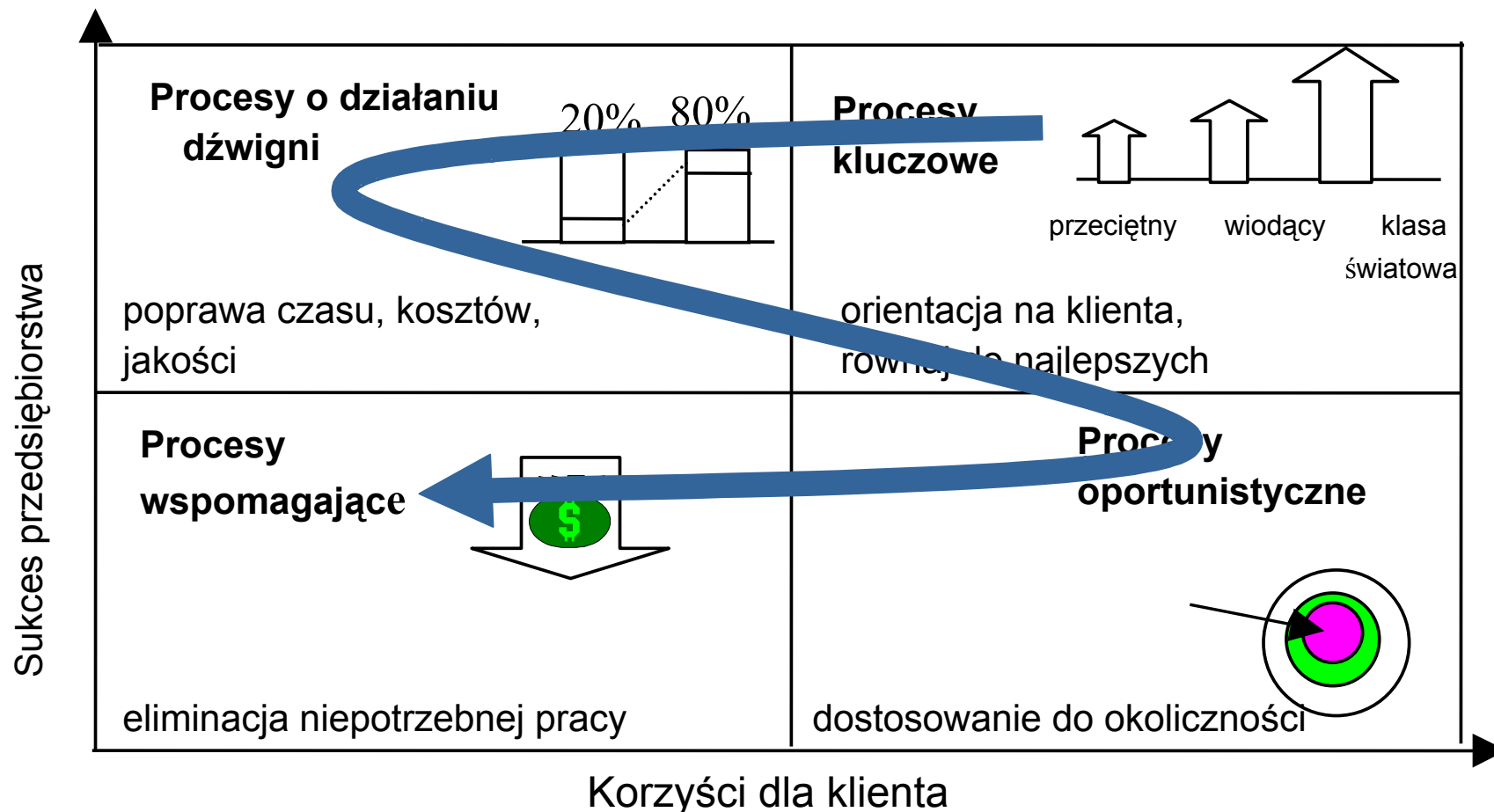
Zarządzanie zasobami ludzkimi

Zaopatrzenie

Procesy pomocnicze (procesy wsparcia) – są niezbędne dla prawidłowego przebiegu procesów głównych

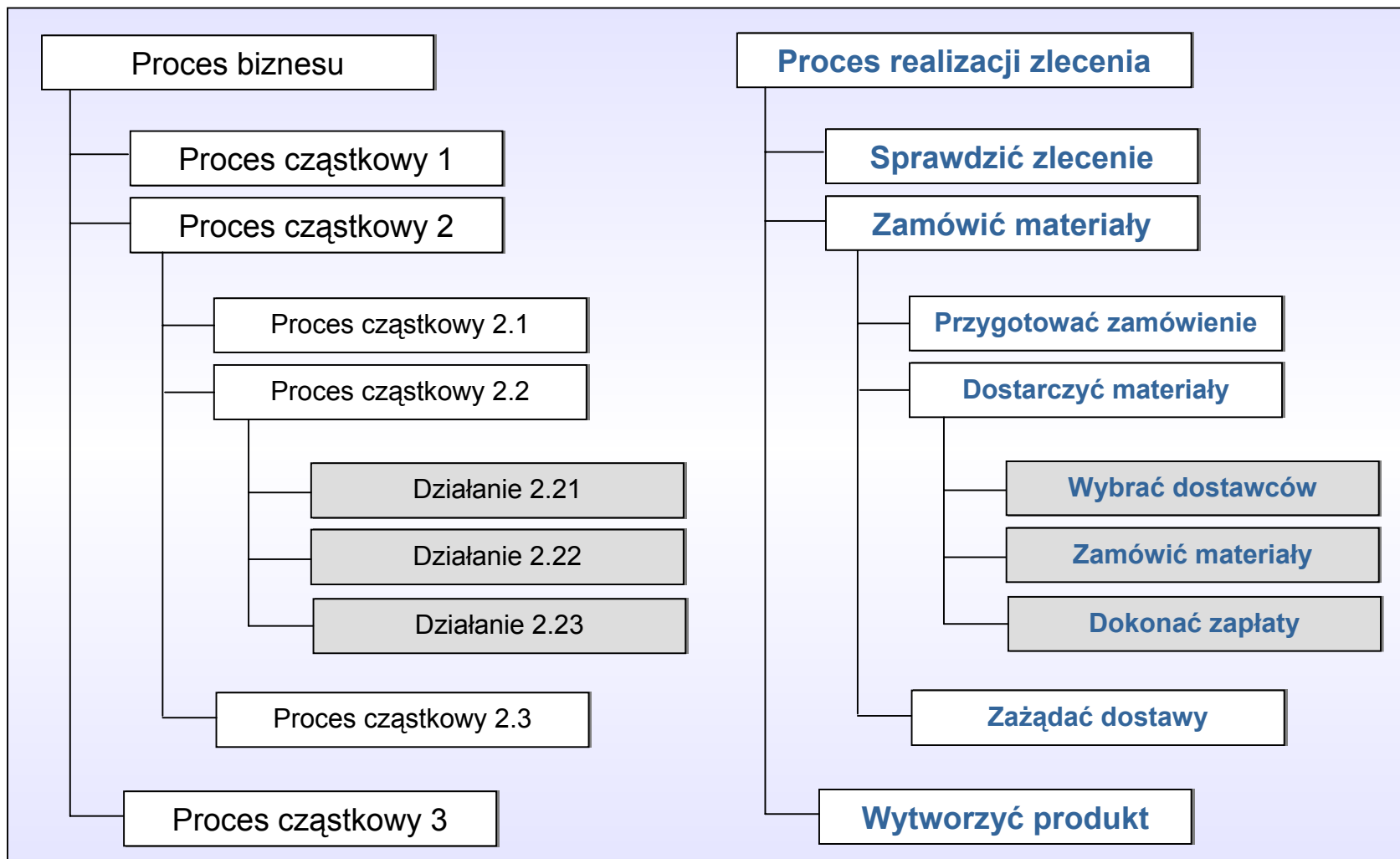
Typy procesów według Kreuza

W zależności od znaczenia procesu dla klienta i sukcesu przedsiębiorstwa Kreuz wyróżnił procesy kluczowe, procesy o działaniu dźwigni, procesy oportunistyczne i procesy wspomagające. Klasyfikacja wskazuje kolejność realizacji projektów zmian procesów.

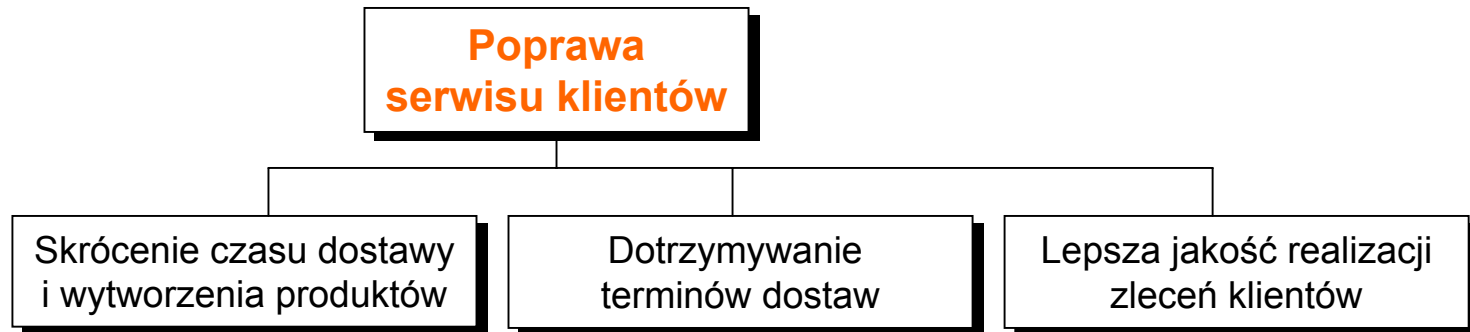
Struktura procesów

Poziom szczegółowości w wyróżnianiu procesów zależy od złożoności procesu i organizacji pracy. Ustalenie hierarchicznej struktury procesów jest niezbędne dla przejrzystego przyporządkowania zakresu prac i odpowiedzialności za poszczególne działania.

Cele procesów

Szybka strukturyzację celów procesów umożliwiają odpowiedzi na pytania: Jakie wielkości określają dany proces? W jaki sposób zmierzyć te wielkości? Jakie wartości docelowe są oczekiwane?

Czas przebiegu procesu od nadejścia zlecenia aż do dostarczenia gotowego produktu	Udział zleceń realizowanych terminowo we wszystkich zleceniach	Udział zleceń bez reklamacji we wszystkich zleceniach
Czas przebiegu procesu = czas przygotowań + czas przebrojeń + czas wytwarzania + czas dostawy	$\frac{\sum \text{zleceń terminowych}}{\sum \text{wszystkich zleceń}}$	$\frac{\sum \text{zleceń bez reklamacji}}{\sum \text{wszystkich zleceń}}$
6 dni $\Rightarrow$ 2 dni	80% $\Rightarrow$ 95%	80% $\Rightarrow$ 98%
1 kw. '94 $\Rightarrow$ 2 kw. '94	1993 $\Rightarrow$ 1994	1992 $\Rightarrow$ 1995
Zlecenia klientów dotyczą produkcji seryjnej na rynek krajowy	Wszystkie zlecenia	Zlecenia dla klientów hurtowych

Cechy charakterystyczne procesu

W organizacji zorientowanej na procesy można określić katalog charakterystycznych cech procesu /według: Cyfert 2006, s. 23 na podstawie Briffaut, Saccone 2002, Grajewski 2004, Hammer, Stanton, 2003, Harrington 1991 i inni/

- istnieje określony cel procesu, którym jest tworzenie wartości dodanej dla klienta procesu – wewnętrznego lub zewnętrznego
- istnieje określony rezultat, produkt procesu, który stanowi wynik działań realizowanych w procesie
- istnieje właściciel procesu, który ponosi odpowiedzialność za rezultaty procesu
- granice procesu, jego początek i koniec są wyraźnie zdefiniowane
- zdefiniowane są wewnętrzne obszary działań w procesie (w postaci procedur, zadań, standardów), co pozwala na określenie odpowiedzialności na poszczególnych stanowiskach
- istnieje system mierzenia efektywności procesu – jego kosztów, czasu realizacji, jakości procesu
- procesy mogą mieć charakter interpersonalny, interfunkcyjny i interorganizacyjny
- procesy są powtarzalne, możliwe jest ich zapisanie, monitorowanie.

Business Process Reengineering (BPR)

1993: M. Hammer, J. Champy autorami bestselleru „Reengineering the Corporation. A Manifesto for Business Revolution”. W latach 1993-1997 69% dużych firm USA i 75% firm europejskich dokonało przeprojektowania przynajmniej jednego procesu według metodyki BPR.

- „Business Reengineering to fundamentalne przemyslenie od nowa i radykalne przeprojektowanie procesów w firmie, prowadzące w sposób dramatyczny do przełomowej poprawy według współczesnych, krytycznych miar jak: koszt, jakość, serwis i szybkość”.

/M. Hammer, J. Champy/

- „Business Reengineering to całościowa koncepcja nowej organizacji procesów w przedsiębiorstwie. Koncepcja ta łączy w sobie wiedzę i metody z dziedzin: ekonomii, informatyki, informatyki gospodarczej i psychologii”.

/W. Brenner, V. Hamm (praktycy stosowania BPR)/

Cechy i zasady konstrukcji procesów (1)

Cechy „nowych” procesów:

- różne stanowiska pracy łączone są w jedno, powstają zespoły prowadzące sprawy
- pracownicy podejmują decyzje
- wykonywanie kolejnych etapów procesu w naturalnym porządku
- występuje wiele wersji procesu
- praca wykonywana jest w najbardziej dogodnym miejscu, przesuwana przez granice jednostek organizacyjnych

Efekty:

- likwidacja błędów i opóźnień wynikających z przekazywania pracy i wielokrotnego jej wykonywania, lepsza kontrola, mniejsza nadbudowa administracyjna
- mniej opóźnień, niższe koszty, szybsza reakcja na wymagania klientów, większe kompetencje pracowników
- przyspieszenie wykonywania procesów, „spójna” praca
- proste procesy dostosowane do wymagań rynku
- poprawa ogólnej efektywności procesów, brak potrzeby integracji wcześniej „rozbitej” pracy

Cechy i zasady konstrukcji procesów (2)

Cechy „nowych” procesów:

- mniej kontroli i sprawdzania
- minimalizacja uzgadniania przez zmniejszenie liczby kontaktów zewnętrznych
- menedżer prowadzący sprawę służy za jedyny punkt kontaktu
- dominują działania hybrydowe scentralizowane/zdecentralizowane

Efekty:

- eliminacja pracy nie wnoszącej wartości do procesu, większa satysfakcja dla klientów, mniejsze koszty
- mniejsza liczba błędów, mniejsze koszty, lepsze stosunki z klientami
- klient jest zawsze dobrze poinformowany i chroniony przed wiedzą o rzeczywistym stopniu skomplikowania procesu
- wykorzystanie zalet centralizacji (np. centralne bazy danych) i decentralizacji (mniej biurokracji)

Opracowano na podstawie: Hammer, Champy, Reengineering w przedsiębiorstwie

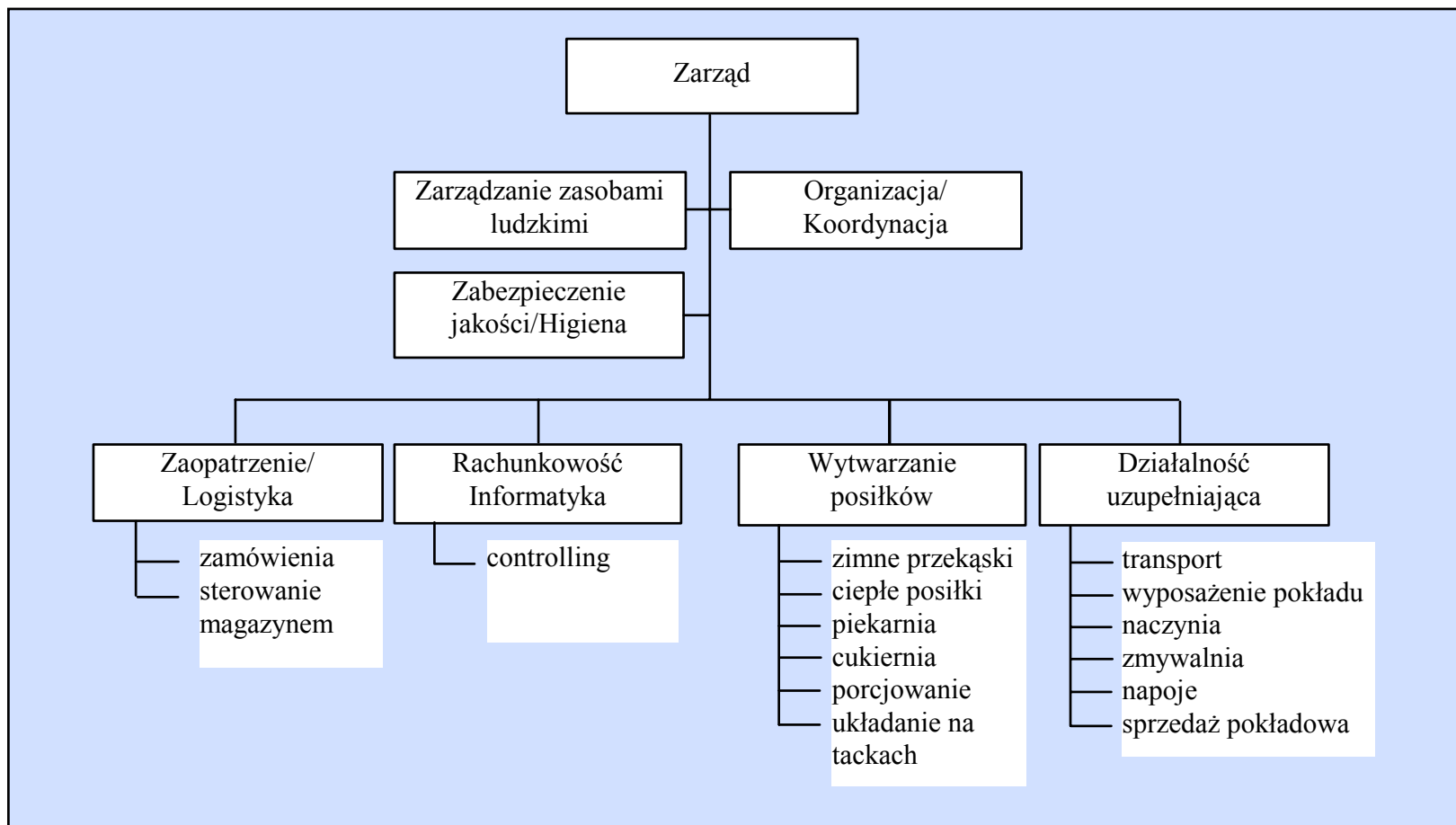

Studium przypadku BPR – Gate Gourmet Genf (1)

1994: Gate Gourmet Genf - 400 pracowników, od 8 000 do 10 000 posiłków dziennie, ok. 110 lotów dziennie. Problemy: presja kosztów, zaostrenie konkurencji (single sourcing i return catering), redukcja posiłków w czasie krótkich lotów, wzrost znaczenia ekologii.

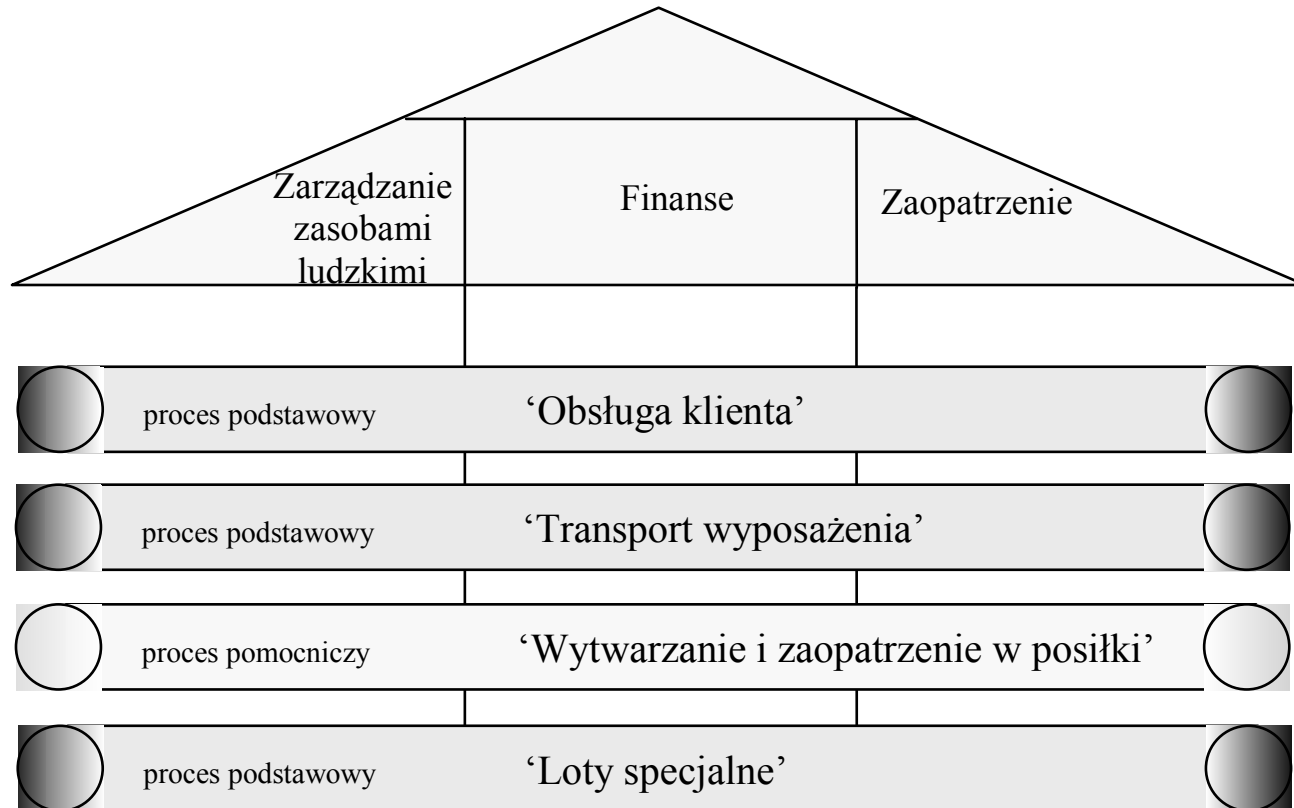

Struktura organizacyjna firmy przed wdrożeniem BPR

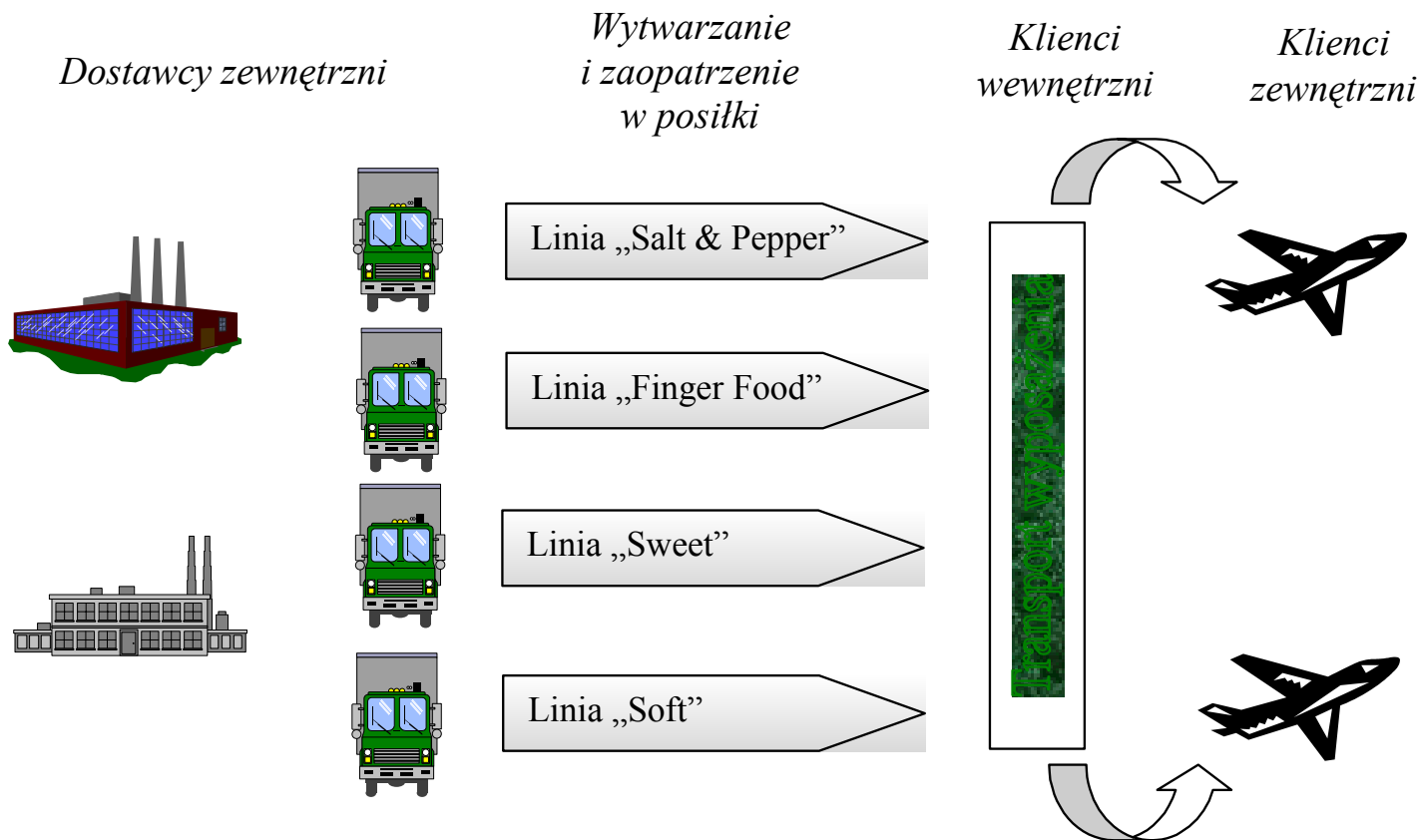
Studium przypadku BPR – Gate Gourmet Genf (2)

Cel reengineeringu: *szybsza i tańsza usługa świadczona dla firm lotniczych*
Sposób osiągnięcia celu: *identyfikacja i zmiany procesów biznesu*
Rezultat: *nowa zorientowana na procesy organizacja firmy*

Studium przypadku BPR – Gate Gourmet Genf (3)

Łańcuch procesów między dostawcami a klientami w procesie „Wytwarzania i zaopatrzenia w posiłki”.

Business Process Management (BPM)

BPM – systematyczne podejście do analizy i ciągłego doskonalenia działań w firmie. Według badań przeprowadzonych przez BPTrends w 2006 roku wśród dużych firm z całego świata, rozumienie terminu BPM jest niejednorodne i zależy od przyczyn zainteresowania procesami.

- System zarządzania, podziału zadań, i mierzenia efektywności organizacji tworzony „od góry do dołu” 42%
- Systematyczne podejście do analizy, projektowania i usprawniania procesów 26%
- Inicjatywa optymalizacji kosztów związana z konkretnym procesem niższego rzędu 12%
- Nowa technologia informatyczna ułatwiająca funkcjonowanie umożliwiającą pomiary konkretnego przebiegu procesu. 16%

Przykład modelu referencyjnego dla BPM

